

Ἡ χρονολογία τῶν ἐν τῇ ἐπιχώσει εὕρισκομένων πραγμάτων, τεμαχίων ἀγγείων, πηλίνων εἰδωλίων κλπ., δὲν κατέρχεται κατωτέρω τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος, ἴσως δὲ τότε ἐκτίσθη καὶ τὸ ἀνάλημμα.

Ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀνασκαφῆς ἐπιβάλλεται, καὶ διότι πρέπει νὰ διαρρυθμισθῇ καταλλήλως πρὸς ἀσφάλειαν καὶ εὐπρεπισμὸν ὁ ἀνασκαφεὶς χώρος, καὶ διότι δυνατὸν εἶνε ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀνασκαφῆς νὰ παράσχη ἀπτότερα σημεῖα περὶ τῆς χρονολογίας τοῦ ἀναλήμματος καὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ χώρου τῆς «Πνυκός».

Κ. ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΕΡΕΤΡΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ 1916

Διὰ τῶν προηγηθεισῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἐταιρείας ἐν Ἐρετρίας ἂν μὴ ἐξηγητήθη, προώδευσεν ὁμοῦς ἱκανῶς ἡ ἔρευνα τῶν νεκροταφείων καὶ τῶν δημοσίων κτιρίων καὶ ἱερῶν τῆς πόλεως, διὰ τοῦτο ὡς σκοπὸς τῆς ἐφετεινῆς ἀνασκαφῆς ἐτέθη ἡ ἀποκάλυψις τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν καὶ πρὸ πάντων τῶν σφισσόμενων, ὡς ἐφάνη διὰ παλαιότερων δοκιμαστικῶν σκαφῶν, ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Ἐρετρίας.

Οὕτω ἡ ἀνασκαφὴ ἐγένετο κυρίως ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως, ἔνθα ἡ μεγάλη ἀρχαία ἐπίχουσις παρείχε τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ διεφύλαττεν ἱκανὰ λείψανα τῶν ἐρειπίων τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως. Ἡ ἐλπίς δ' αὕτη δὲν διεψεύσθη. Ἐφ' ὄλγης σχεδὸν τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς ἀκροπόλεως ἀπεδείχθη, ὅτι διατηροῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καλῶς λείψανα οἰκιῶν, ὧν οἱ τοῖχοι ἐνιαχοῦ σφίζονται εἰς ἱκανὸν ὕψος.

Ἐκ τούτων ἀνεσκάφησαν ἐφέτος τρεῖς ὁλόκληροι οἰκίαι

καὶ μέρη διαφόρων ἄλλων. Πενιχρότης οἰκοδομῆς καὶ διαρρυθμίσεως χαρακτηρίζει ταύτας, ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ ὡς ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἐδάφους, ἕπερ εἶνε λίαν ἐπικλινές δὲν ἦτο, φαίνεσθαι, δυνατὴ ἢ ἐφαρμογὴ ἐνὸς τῶν γνωστῶν κανονικῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων τῶν ἀρχαίων οἰκιῶν· ἀλλ' ὅμως αἱ τρεῖς ἀνακαλυφθεῖσαι οἰκίαι προσομοιάζουσι μᾶλλον πρὸς τὰς ἐν Πριήγη Ἑλληνιστικὰς οἰκίας, ἢ τὰς ὑστερωτέρας τῆς Δήλου. Ἔτι τὴν τοιχογραφημάτων, μᾶλλον χρωματισμοὶ τῶν τοίχων, σφύζονται σπάνια.

Αἱ μεταξὺ τῶν οἰκιῶν ὁδοὶ εἶνε στεναὶ καὶ σκολιαί.

Τεμάχια ἀγείων ἑλληνιστικῶν χρόνων, ἐξ ὧν κατωρθώθη νὰ συμπληρωθῇ, ὅλος σχεδόν, εἰς ἐκτάκτου μεγέθους σκύφος τῶν λεγομένων Μεγαρικῶν ἀφθονοῦσιν ἐν τοῖς οἰκίαις. Ὅλγαι εἶνε καὶ τὰ εὐρεθέντα ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια.

Ἡ οὕτω περατωθεῖσα ἀνασκαφὴ ὀλοκλήρου τοῦ τμήματος τῆς ἀρχαίας Ἐρετρίας ὡς καὶ τῶν πλουσιωτέρων, ὡς φαίνεται, οἰκιῶν, ὧν τὰ ἐρείπια σφύζονται εὐτυχῶς ἐν τῇ κάτω πόλει, θὰ φωτίσῃ ἱκανῶς τὸν ἀρχαῖον εἰσέτι σκοτεινόν, ἕσον ἀφορᾶ τοῦλάχιστον εἰς τὰ τοῦ οἴκου, ἰδιωτικὸν βίον τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τῶν δύο τελευταίων π. Χ. ἑκατονταετηρίδων.

Διὰ τῆς ἐφετεινῆς ἀνασκαφῆς ἐπεδιώχθη πρὸς τούτοις ἢ συμπλήρωσις τῆς μελέτης τοῦ περιβάλλοντος τὴν ἀκρόπολιν τείχους πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς καταρτισθέντος πρὸ χρόνων σχεδίου τούτου, ἀνεκαλύφθη δὲ μία νέα πύλη ἐπὶ τοῦ βορειανατολικοῦ ἄκρου.

Συμπληρωτικὴ παλαιότερας ἀνασκαφῆς τῆς Ἐταιρείας ἦτο ἡ γενομένη ἐργασία πρὸς ἀποκάλυψιν ἐνὸς λίαν περιέργου ἀρχαίου λουτροῦ, ἱκανῶς καλῶς σφωζομένου παρὰ τὸν λιμένα τῆς πόλεως.

Κ. ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ